

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3180/2022
30.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Јелене Ивановић, Бранке Дражић, Бранислава Босиљковића и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Данијел Динчић, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „ВЧИЕЛКА“ Бачки Петровац, чији је пуномоћник Елена Турански, адвокат из Оџака, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2483/22 од 08.06.2022. године, у седници већа одржаној 30.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2483/22 од 08.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2483/22 од 08.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1650/21 од 21.03.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да тужиљи, за период од 01.02.2018. до 31.10.2020. године, исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 35.225,25 динара са законском затезном каматом од 01.04.2021. године до исплате и обрачунатом затезном каматом до 31.03.2021. године у износу од 6.733,51 динар и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 32.461,47 динара са законском затезном каматом од 01.04.2021. године до исплате и обрачунатом затезном каматом до 31.03.2021. године у износу од 5.599,31 динар, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1650/21 од 21.03.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да тужиљи, за период од 01.02.2018. до 31.10.2020. године, исплати износ од 35.225,25 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада са законском затезном каматом почев од 01.04.2021. године до исплате и обрачунатом затезном каматом до 31.03.2021. године у износу од 6.733,51 динар и износ од 32.461,47 динара на име накнаде трошкова за регрес за

коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом почев од 01.04.2021. године до исплате и обрачунатом затезном каматом до 31.03.2021. године у износу од 5.599,31 динар. Обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а тужиља је ослобођена плаћања судских такси у овом спору.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2483/22 од 08.06.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у предшколским установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду од 01.02.2018. до 31.10.2020. године, била у радном односу код тужене на радном месту ... са IV степеном стручне спреме и коефицијентом за обрачун плате од 9,06. У том периоду, тужена је тужиљи обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), а почев од 2001. године. Пошто је тако добијена висина основне плате у утуженом периоду била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужиљи вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужиљи исплаћивана плата у висини минималне зараде. У листама за обрачун плате тужиље није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено да је тужиљи у утуженом периоду, у недостатку параметара за обрачун тражених трошкова, на основу најповољнијег критеријума у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији, између осталог Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, на име накнаде трошкова топлог obroка припадао дневни износ од 250,00 динара бруто, а на име трошкова регреса износ од 75% просечне исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији. По мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, неисплаћени топли оброк за тужиљу у периоду од 01.02.2018. до 31.10.2020. године износи 35.225,25 динара, а обрачуната законска затезна камата до 31.03.2021. године износи 6.733,51 динар, док неисплаћени регрес у истом периоду износи 32.461,47 динара, а обрачуната законска затезна камата до 31.03.2021. године износи 5.599,31 динар.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле усвојили и тужену обавезали да јој исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду утврђен вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду, не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По налажењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена тужиле исплаћивала минималну зараду, следи да тужиле није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужена дужна да јој ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогijом, према критеријумима у упоредним колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, а који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиле.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, бр. 18/10... 86/19) је прописано да се висина плате, накнаде и других примања утврђује јединствено за све запослене у предшколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у складу са прописима којима се уређују плате, накнаде и друга примања из радног односа у јавним службама. Према ставу 2. истог члана, основица за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању, али може бити увећана из средстава која оствари установа или јединица локалне самоуправе.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 43/17, 85/20), је одредбом члана 35. одређивао елементе за утврђивање плате, тако да се плата запосленог утврђује на основу: 1) основице за обрачун плата; 2) коефицијента; 3) додатка на плату; 4) обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате у складу са законом, а према одредби члана 36, основна плата запосленог представља производ основице и коефицијента у складу са законом.

На исти начин су одредбама чл. 36. и 37. Посебног Колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 97/20) одређени елементи за утврђивање плате.

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка бб) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у предшколском васпитању и образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужиља је запослена у предшколској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено посебним колективним уговорима за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе који су важили у утуженом периоду, као ни претходно важећим Посебним колективним уговором из 2017. године. Важећим Посебним колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе није утврђено право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за

коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужиљи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, тужиљи не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Због свега изложеног, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП припадају трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката у износу од 18.000,00 динара, одмерени применом важеће Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“, број 37/21 од 14.04.2021. године).

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић